ותנן [א]ר"א אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים הוא דאמר כחנן המצרי [ב]דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב [א] [ג]טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחת מהם לים הגדול הותרו כולן דאמרינן הך דנפל היינו דאיסורא איתיביה רבא לרב נחמן אפילו אחת בריבוא ימותו כולן אמאי נימא [ב] דמית איסורא מית א"ל רב דאמר כר' אליעזר [ד]דתנן רבי אליעזר אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים כולן [ג] והא אמר ר"א [ה]לא התיר רבי אליעזר אלא [ו]שנים שנים אבל אחד אחד לא א"ל אנא [ד] תרתי קאמינא אמר רב [ה] טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ופרשו ארבעים למקום אחד וששים למקום אחר פרשה אחת מארבעים אינה אוסרת אחת מששים אוסרת מאי שנא אחת מארבעים דלא דאמרינן איסורא ברובא איתיה אחת מששים נמי אמרינן איסורא ברובא איתיה אלא [ו] אם פרשו ארבעים כולן למקום אחד אין אוסרות ששים למקום אחד אוסרות כי אמריתה קמיה דשמואל א"ל הנח לעבודת כוכבים שספיקה וספק ספיקה אסורה עד [ז] סוף העולם מיתיבי [ז]ספק עבודת כוכבים אסורה וספק ספיקה מותרת כיצד [ח] כוס של עבודת כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות כולן אסורין פירש אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין [ט] תנאי היא [ח]דתניא ר' יהודה אומר [ט]רימוני באדן אוסרין בכל שהוא כיצד נפל אחד מהן לתוך ריבוא ומריבוא לריבוא אסורין ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש לריבוא אסורין [י]ומריבוא [י] לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר שמואל דאמר כמאן אי כרבי יהודה אפילו בשאר איסורים [יא] אסור אי כר"ש אפילו בעבודת כוכבים נמי שרי וכי תימא שאני ליה לר"ש בין עבודת כוכבים לשאר איסורים אלא הא דתניא ספק עבודת כוכבים אסורה וספק ספיקה מותרת מני לא רבי יהודה ולא ר' שמעון לעולם רבי שמעון [יב] ושמואל סבר לה כר' יהודה בחדא ופליג עליה בחדא אמר מר מריבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר

הוא דאמר. ר"א כחנן המצרי ס"ל דאפילו בשמוטין לית ליה דחייה: **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים בכוס שכבר נשחט אם מת המשתלח מביא חבירו מן השוק ומזווג לדם ולא אמרינן הואיל ונדחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שנים ויגריל עליהן ויתכפר כהן: **ואמאי ימותו כולן.** מכיון שמת אחד מהן ליתלי ביה ונימא דאיסורא מית והנותרים יקרבו: **כר"א דאמר אם קירב כו'** [ג]. ומתניתין היא. אלמא תלינן איסורא בהאי דאזיל: **והא אמר ר"א.** לקמן בפירקין [עו:] דלא התיר ר' אליעזר להקריב את הנותרים אלא שנים שנים דודאי חד מינייהו דהיתירא שהרי לא נתערב בהם אלא בעל מום אחד וכל חד אמרינן מדחבריה לאו דאיסורא איהו נמי לאו דאיסורא הוא והוא דאיסורא אזל ליה בהקרבה ראשונה שקרב אחד מהן אבל אחד ואחד לא יקריבו הראשים דבכל חד מספקינן דלמא דאיסורא הוא דליכא למימר מגו: [ד]**טבעת של עבודת כוכבים.** שנתקשטה בה עבודת כוכבים: **תרתי תרתי קאמינא.** שימכור הטבעות שנים שנים: **פירשה אחת מארבעים.** ונתערבה באחרות אינן נאסרות. וכולה מפרש לה ואזיל: **מאי שנא אחד מארבעים.** דלא אסרה תערובתה דאמרינן איסורא ברובא איתיה בששים: **אחד מששים נימא נמי.** הך דפריש דהיתירא הוא ואיסורא ברובא איתיה בחמשים ותשע הנותרים: **אלא.** ה"ק פירשו הארבעים כולם למקום אחד ונתערבו בשאר טבעות אינן אוסרים דאמרינן איסורא בששים איתיה ונהי דהנך עצמם אם לא נתערבו באחרות אסורות לעולם דאפילו ר' אליעזר לא אמר תולין את האיסור אלא בדבר שאבד כגון שנפלה אחת מהן לים הגדול דומיא דקרב הראש של אחד מהן אבל לא לתלותו בששים ולהתיר את הארבעים דהאין ביטול ברוב לעבודת כוכבים והוו כולהו ספק [טו] עבודת כוכבים אבל כי נתערבו באחרות הוו להו ספק ספיקא של עבודת כוכבים: **פירשו ששים למקום אחד אסורות.** דכיון דאיסורא ברובא איתיה הוו כולהו ספק עבודת כוכבים: **הנח לעבודת כוכבים.** מלהקל בספק ספיקא כשאר איסורין ואפילו פירשו ארבעים למקום אחד אסורות [טז]: ה"ג **תנאי היא דתניא ר' יהודה אומר רמוני בדן כו'.** רמוני בדן אחד משמנה דברים שאינן בטילים הן [יז] הלכך אוסרים בכל שהוא אם של ערלה או של תרומה הן כולן אסורין ואפילו אחרונים: **ר"ש אומר לריבוא אסורין.** ריבוא הראשון שהאיסור עצמו נפל שם אסור אבל פירש אחד מאותו ריבוא לג' רמונים ומן השלישי [יח] פירש אחד למקום אחר מותר אף הג' אמצעיים דספק ספיקא בטיל [יט]: ופרכינן **שמואל דאמר.** הנח לעבודת כוכבים דמשמע דבשאר איסורין לית ליה ספק ספיקא: **כמאן.** מהני תנאי סבירא ליה: **וכי תימא שני ליה לר"ש.** ושמואל כר"ש אמר: **הך** [כ] **דתני.** הך מתניתא דאותיבנא מינה לשמואל לעיל מיניה [כ]:

מאי

ותנן ר"א אומר כו'. לא שייך למימר אדפריך מר' אליעזר לסייעיה מדרבנן דאמרו אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ילכו לבית השריפה וגבי כוסות ישפך לאמה דלמא דרבנן לאו משום דחייה פסלי אלא מטעם אחרינא [כא]: **ונפלה** אחת מהן לים הגדול הותרו כולן. משום דמדאורייתא [כב] ברובא בטיל כדפירשנו [מס"ה] הקילו כאן ודוקא נפלה ממילא אבל הפילה אפילו שוגג קנסינן אטו מזיד ודוקא לים הגדול שאינה בעין אבל פירשה לא כדמוכח בהאי [כג] ופרשו ארבעים למקום אחד דלא מהניא פרישתה [כד] להתיר השאר [כה] וכן מוכח דקאמר רב דאמר כר"א וגבי אין המדומע מדמע אלא לפי החשבון שמעינן ליה לר"א בפ"ק [כו] דתרומות דאמר היא סאה שנפלה היא סאה שעלתה אבל האחרים לא נתקנו: **רב** דאמר כר"א. תימה הא טעמא דר"א משום דכתיב (ויקרא כב) מום בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערובת ירצו כדמפרש ביומא פ' שני שעירים (דף סד.) אבל בעלמא לא וי"ל דהא דאיצטריך לן קרא לא לחד בתרי אצטריך דבלאו קרא ברובא בטיל אלא לחד בחד אצטריך והש"ס מייתי ליה לקרא משום דכיון דכל כן התיר הכתוב אין לאוי להחמיר מדרבנן לגבוה:

פירש אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין. לא אצטריך מריבוא לריבוא אלא למימר מאן דאסר אסר בכולהו כדפרישית לעיל א"נ משום דיש חילוק בין ריבוא ראשון לריבוא שני דריבוא ראשון אי מתהני מכולהו בכת אחת אסור דקמתהני בחדא ספיקא כיון דבכת אחת מתהני אבל ריבוא שני אפילו נהנה מכולם בכת א' ספק ספיקא הוא ושרי וכן מריבוא לג' ומג' לג' מותר אבל אסור ליהנות מג' הראשונים בכת אחת ומן השניים שרי מהאי טעמא דפריש [כז] ובקונטרס לא פירש כן:

מסורת הש"ס

א) לקמן עו: עי' ירושי' תרומות פ"ה ה"א, ב) [לעיל לב: יומא סג: מנחות נט: תמורה ו:], ג) לקמן עו: פ., ד) תוספ' דתרומות פ"ה ה"א, ה) לעיל דף עב:

◆

מוסף רש"י

אפילו דם בכוס. ומת המשתלח, לא נדחה הדם אלא מביא שעיר אחר ומזווג לדם ויכפר הדם למתעתתו וזה ישתלח, ולמן אפילו דנקט משום דפלגה מאליקות בדבר, איכא למ"ד אפילו בבעלי חיים נדחים דקתני ואם משהגריל מת אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם בתחילה ויאמר יחזה, ואיכא למ"ד מביא חבירו שלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבא, אבל דם בכוס ומת המשתלח ישפך הדם, דשחוטין נדחין ואין חוזרין ונראין, ואתא חנן המצרי למימר אפילו דם בכוס מזווג לו אחר (לעיל לב:). אלא שנים שנים. זוג זוג יקריבם, דאיכא למימר חד מינייהו דאי לאו דאיסורא הוא, האי נמי לאו איסורא הוא ואיסורא אזיל ליה בההוא דקרב קודם שנתקן, אבל אחד אחד דליכא מיגו לא (לקמן עו:):

◆

שינויי נוסחאות

א] מיכות אמר רב ליתא בכ"י [ולפי"ז תיקן בשמכ"י לקמן א"ל רבה דאמר כו'], אבל בכתה"י איתא, וכ"ה בתה"כ כ"י פ"ב וכפר"ד: ב] הך דמית דאיסורא מית כצ"ל (שם): ג] איני והא אמר כצ"ל (שם): ד] אנא נמי תרתי תרתי קאמינא כצ"ל (שמכ"י). ועי' תו"ג דלפיסת הרמב"ם כפי המשנה יש לגרוס תרתי פעם א' בלבד: ה] כ"ה אמר רב יהודה אמר רב (שם וכ"ה בתה"ב שם): ו] אלא אימא פירשו כצ"ל (שם): ז] ס"א עד סוף כל הדורות (שם): ח] מהיכת כיצד עד תנאי, נמחק וע"פ בתה"ב ל"ג וכן ברמב"ם ובשאר פוסקים (הגי' הגר"א), [ועי' דיש ע"ש בדברי הגר"א, דבתה"ב גרים ליה כהגר"א ע"ש, וכ"כ בבאור הגר"א סי' קי' אות י"] שהאריך בבאור שיטות הראשונים בקושיין ובאופי הגירסאות שבה: ט] ס"א כולן מותרין (שם): י] תיבת ומריבוא נמחק, וע"ג בתה"ב ל"ג לה ועוד א"ל מה שמחק תודיה פירש ועפ"י (הגר"א), ועי' בבאור הגר"א יו"ד סי' קי' אות י' שהאריך בבאור שיטות הראשונים בקושיין ובאופי הגירסאות שבה: יא] ל"ל נמי אסר (שם): יב] רבי שמעון ובעבודת כוכבים נמי שרי ושמואל כו' כצ"ל (שם): יג] ל"א קירב כו' אלמא תלינן איסורא בהאי דאזיל ומתניתין רבנן היא. כצ"ל ועפ"ד (גליון): יד] דיבור זה שייך קודם ד"ה ואמאי (גליון). ובכת"י מוחקו משום מה, אבל בכת"י ל"פ איתא: טו] ספק ראשון של עבודת כצ"ל (שם): טז] נ"ל דלא אסורות (שם): יז] ל"ל השלשה (שם, הגר"ב): יח] ל"ל מותר. יתיבת בטיל נמחק (שם): יט] ל"ל אלא הא דתניא (א"ה וכפי' בשם): כ] תיבת מיניה נמחק (שם): כא] בפי' נימא אי

עין משפט נר מצוה

יט א ב ג ד מיי' פ"ו מהל' פ"ה הל' טוש"ע י"ד סי' קמ:
כ ה מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ד טוש"ע י"ד סימן קי סעיף א:
כא ו מיי' שם הלכה י ע' במ"מ טוש"ע שם סעיף ח:

◆

ליקוטים

דאמרינן הך דנפל היינו דאיסורא. כתבו התוס' דוקא נפלה ממילא אבל הפילה אפילו שוגג קנסינן אטו מזיד כו'. לכאורה נראה שהם סוברים כר"מ ור' יהודה דקנסו שוגג אטו מזיד בנפלו ונתפצעו בפרק הניזקין, והוא תימה למה פסקו כמותם נגד ר' יוסי ורבי שמעון. ועוד שהרי התוספות בפרק כל הבשר כתבו דקיי"ל כל האיסורים שריבה עליהן שוגג מותרים והיינו כר' יוסי ור"ש דלא קנסי שוגג אטו מזיד. ונ"ל דיש חילוק בין מבטל איסור להפיל אחת מהן לים, דאע"ג דבמבטל לא קנסינן שוגג בבפיל קנסינן משום דבמבטל האיסור עדיין הוא לפנינו בודאי אלא שהוא נתבטל והיה נראה דרך גנאי שיודמן שום אכילת איסור לפיהו, דהא מה"ט נוהגין העולם להשליך אחד אפילו מתערובת איסור שנתבטל ברוב מעצמו. לאפוקי במפיל אין האיסור עדיין לפנינו בודאי, דסימר אמר האיסור נפל ולא יודמן שום דבר אסור לפיהו, הלכך במבטל לא קנסינן שוגג אטו מזיד משום דודאי לא ירבה במזיד כדי לאכול האיסור הברור, משא"כ אם הפילה שיתלה לומר האיסור נפל לים. ובהכי ניחא נמי מה שכתבו הפוסקים לענין ביטול חד בתרי ח"ל וסיהו אע"פ שנתחבה חתיכה אחת אין תולין לומר האיסור נתחך ונתבטל ויהיו כולן מותרין כו' כן נ"ל (גאו"ש סי' ח'):

◆

נוסחאות רש"י כת"י

אם קרב הראש כו'. מתני' היא (לקמן עו:) ליתרים כשרים באברי בעלת מום אם לא נמלך כהן והקריב אחד מן הראשין יקרבו כל הראשין כולן ושאר האיברים ישרפו. וכן אם קרב אחד מן הכרעים יקרבו כל הכרעים דתלינן איסור באותו שקרב ראשון. והא הכא דאילו אתא לאמנויי אמרינן ליה ילכו לבית השריפה אלא הקריב ספק בעל מום וכי לא נמלך והקריב אחד ויש לתלות האיסור בו מכשרינן האיברים הדומין לו ותרלנו: הוא דאמר. ר' אליעזר כחנן המצרי סבירא ליה דאמר אפילו שחוטין אין נדחין: אפילו דם. בכוס של שעיר הנעשה בפנים שנשחט מביא חבירו ומזווג לו, אם מת המשתלח מביא שעיר מן השוק להיות זוג לדם זה להשתלח תחת המת ולא אמרינן נדחה השחוט משמת חבירו ויביא שנים ויגריל עליהן בתחילה: טבעת של עבודת כוכבים. של תקרובת עבודת כוכבים בה: ואמאי. ימותו כולן כיון דמת חד מינייהו לימצנו ליתיה כולהו ונימא האי דמית הוא דאיסורא מית: כר' אליעזר. דאמר במתניתין אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשין כולן: והאמר ר' אליעזר. לקמן בהאי פירקא לא התיר ר' אליעזר להקריב אלא שנים שנים [illegible]

[illegible]

נמי ה"מ לכתחילה אבל דיעבד אם עלו לא ירדו [illegible] ואין כאן אלא איסור מדרבנן משום [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones